

MARC 21 : ja muuta aineiston kuvailusta

Turku 19.12.2012

Ulla Ikaheimo

ulla.ikaheimo@helsinki.fi

Ohjelma

9:30 Aamukahvi

10:00 Ajankohtaista luetteloinnista ja formaatista

11:00 MARC 21-formaatti

12:00 lounas (omakustanteinen)

13:00 MARC 21-formaatti + kysymyksiä ja vastauksia

14:00 Iltapäiväkahvi

14:20 MARC 21-formaatti + kysymyksiä ja vastauksia jatkuu

16:00 Hyvää kotimatkaa!

Sisältö

- Ajankohtaista kuvailusäännöistä
- Kirjastojen metatietovaranto Melinda
- Miksi MARC 21?
- MARC 21 –organisaatio
- MARC-formaattien perusteita
- Bibliografiset tietueet
- Varastotietueet
- Auktoriteettitietueet
- Kuvailuesimerkkejä
- Kysymyksiä ja keskustelua

HUOM!

Kuvailusäännöt ovat aina ensin, sitten
vasta formaatti!

Kirjastoaineistojen kuvailusäännöt (ISBD Consolidated)

- Kirjastoaineistojen kuvailusäännöt otettu käyttöön huhtikuussa <https://wiki.helsinki.fi/pages/viewpage.action?pageId=65144560>
- Voyager- ja Aleph-tietokannat konvertoitiin huhtikuun alussa
- Uudet Kirjastoaineiston kuvailusäännöt valmistelevat jo osittain siirtymistä RDA-standardiin, sisältö- ja mediatyypin alue (0-alue) on RDAn mukainen

Kuvailusäännöt – mitä uutta

- **Yhteiset säännöt** kaikille aineistotyypeille
- **Vähemmän pakollisuuksia** – esim. nimeketiedot ja fyysisen kuvailun alue
- **Vähemmän hakasulkeita** – enemmän sallittuja tiedonlähteitä
- **Lyhenteet** – suositellaan ja voidaan käyttää mutta ilmaukset saa kirjoittaa myös kokonaan
- **Painovirheet** – jäljennetään sellaisenaan + [sic], [i.e.] tai vastaava ilmaus
- **Isot alkukirjaimet** – seurataan ao.kielen käytäntöä

- **0-alue Sisältötyypin ja mediatyypin alue** – korvaa aineiston yleismääreen (245 osakenttä h)
- Pakollinen kenttä
- Termit luettelointikielellä
- 0-aluetta ei käyttöön Finmarc-tietokannoissa eikä vielä Axiellin Aurorassa -> tarvitaan konversiot

- **Sisältötyyppi:** pakollinen
 - Data
 - Esine
 - Kuva
 - Liike
 - Musiikki
 - Puhe
 - Teksti
 - Tietokoneohjelma
 - Ääni
 - Useita sisältötyyppejä
 - Määrittelemätön sisältötyyppi

- Sisältötyyppejä tarkennetaan tarvittaessa, tarkenne pakollinen eräissä tapauksissa
- *Tyypin määrittely:*
 - esitetty
 - kartografinen
 - notatoitu
- *Liikkeen määrittely* (käytetään vain kuvan sisältötyypin kanssa):
 - liikkuva
 - still

- *Ulottuvuuden määrittely* (käytetään vain kuvan sisältötyypin kanssa):
 - kaksiulotteinen
 - kolmiulotteinen
- *Aistittavuuden määrittely:*
 - kuunneltava
 - maisteltava
 - haisteltava
 - kosketeltava
 - katseltava

- **Mediatyyppi** – pakollinen. Mediatyyppi kertoo, minkä tallennetyypin kautta aineiston sisältö välitetään:
 - audio
 - elektroninen
 - heijastettava
 - mikromuoto
 - mikroskooppinen
 - stereografinen
 - video
 - useita välittäviä laitteita
 - ei välittävää laitetta

■ Esimerkkejä

CD-äänilevy Musiikki (esitetty) : audio

Kirja Teksti : ei välittävää laitetta

DVD-levy Kuva (liikkuva ; kaksiulotteinen) : video

E-kirja Teksti : elektroninen

Kielikurssipaketti Puhe : audio + Teksti : ei välittävää laitetta

Uutta aineistojen kuvailussa - RDA

- RDA (Resource Description and Access) on uusi kansainvälinen kuvailustandardi, joka korvaa AACR2-säännöt
- Perustuu funktionaalisen luetteloinnin malliin, linkkeihin teosten, tekijöiden ym. välillä
- Testattu mm. USAssa ja Iso-Britanniassa viime vuonna -> tulossa käyttöön maaliskuussa 2013
- Kansalliskirjaston työryhmä suomentaa parhaillaan RDAta, käyttöönotto Suomessa aikaisintaan 2015
- <http://www.rda-jsc.org/rda.html>

Melinda - metatietovaranto

- Osa kansallisen digitaalisen kirjaston (KDK) infrastruktuuria ja sen kehittämistä
- Kirjastojen yhteinen **bibliografisen metatiedon varanto**
- Tuo näkyvyyttä Suomen kirjastojen omistamille aineistoille ja suomalaiselle kulttuuriperinnölle

Periaatteet

- Kaikkien kirjastojen aineistot kuvaillaan samojen, yhteisesti sovittujen sääntöjen ja käytäntöjen mukaan
- Ohjausjärjestelmä ja työryhmät sopivat yhdessä periaatteista
- Pohjana yhteinen MARC 21 –formaatti
- Taustalla auktoriteettitietokanta, jossa asiasanat, henkilö- ja yhteisönnimet sekä teosauktoriteetit

Linda -> Melinda

- Metatietovarannon pohjana LINDA-yhteistietokanta, jossa oli perinteisesti yliopistokirjastojen, eräiden erikoiskirjastojen ja yhteiskirjastojen aineistotiedot sekä eräiden yleisten ja erikoiskirjastojen kausijulkaisutietoja -> Melinda vuoden 2013 alusta
- Ensimmäiset ammattikorkeakoulujen kirjastot 2012: Hämeen amk, Centria ja Haaga-Helia aloittaa marraskuussa. Aikataulu ensi vuodelle suunnitteilla
- Yleisten kirjastojen pilotit Kokkola ja Tampere aloittaneet
- Kysymyksiä: datan omistus (BTJ), myös musiikkiaineiston käsittely vielä kesken
- Melinda-wiki
[https://wiki.helsinki.fi/display/Metiva/Kirjastojen+yhteinen+metatietovaranto](https://wiki.helsinki.fi/display/Metiva/Kirjastojen+yhteinen+metatietovarant<u>o</u>)

MARC 21 pähkinänkuoressa

MARC (**MA**chine **R**eadable **C**ataloging)

- Kirjastomaailman suosituin tiedontallennusformaatti, yli miljardi tietuetta tietokannoissa
- Kehitettiin Kongressin kirjastossa 1960-luvun lopulla
LCMARC → USMARC → MARC 21 1999
- Kansalliset formaatit, esim. UKMARC 1975, FINMARC 1979
- Nykyään pyrkimys yhteen MARC-formaattiin, kansallisista luovuttu monessa maassa

MARC 21 –formaatin tulevaisuus

- ”MARC must die” / Roy Tennant – Library Journal 2002
- MARC-formaatti on vanhentumassa, sen rakenne muodostuu tekstistä eikä yksittäisistä dataelementeistä
- RDA-standardin mukainen kuvailuun MARC 21 –formaatti ei ole paras mahdollinen, toisaalta formaattiin lisätään koko ajan RDA-kenttiä
- Kongressin kirjaston työryhmä kehittänyt post-MARC-tietomallia [Bibliographic Framework Transition Initiative](#) -> MARC-datasta linkitettyä dataa, taustalla RDF, RDA, FRBR
- 2013 aloittaa seuraava kansainvälinen työryhmä tietomallin käsittelyn

MARC 21 -organisaatio

- **Library of Congress – Network Development and MARC Standards Office** koordinoi, julkaisee formaatit, kouluttaa, suunnittelee ja ylläpitää MARC-sivustoa <http://www.loc.gov/marc/>
- MARC-sivustolla kaikki formaatit, koodit, koulutusaineistoa, postituslista arkistointeen, MARC 21:n mäppäykset Dublin Core, Onix ym. –formaatteihin, MARCXML, MODS...

Suomen MARC 21

<http://www.kansalliskirjasto.fi/kirjastoala/formaatit.html>

Kansalliskirjaston MARC-sivusto:

- Konversio-ohjelmat
- Formaattien suomalaiset käännökset, sovellusohjeet ja koodilistat <http://www.kansalliskirjasto.fi/extra/marc21/>
- Kansallinen MARC-keskustelulista ***marc-lista***

Kommentit ja kysymykset: ***marc-posti (at) helsinki.fi***

Kolme formaattia

Bibliografiset tietueet (BIB)

- varsinaiset aineistojen kuvailutietueet

Varastotietueet (HOLD)

- kausijulkaisujen varastotiedot ja monografioiden sijaintitiedot
- tiedot voidaan merkitä myös bibliografisiin tietueisiin
- selkeä jako: bibliografiset kuvaavat yleensä julkaisua, varastotiedot kunkin kirjaston tilannetta

Auktoriteettitietueet (AUKT)

- henkilöiden, yhteisöiden, teosten ja asiasanojen ohjeelliset, tietokannoissa käytettävät muodot

MARC-tietueen rakenne

- **Tietueen nimiö (kenttä 000, LDR)**

24 merkkiä: tietueen pituus, kenttien pituudet, datan osoite, tietueen tyyppi, luettelointitaso...

- **Tietueen hakemisto**

12 merkkiä: kertoo kentän numeron, kentän pituuden ja kentän alkamispaikan tietueessa

MARC-tietueen rakenne (jatk.)

- **Kiinteämittaiset kentät (001-009)**
 - aineiston erityispiirteitä koodeina hakuja ja rajauksia varten
 - ei osakenttiä eikä indikaattoreita
 - merkityksen määrää paikka kentässä
- **Vaihtuvamittaiset kentät (010-999)**
 - varsinaiset selväkieliset kuvailukentät
 - käytössä 250-300 kenttää
 - osakentät a-z, 1-9, osakentän merkki \$ (| tai ‡)
 - indikaattorit 1-9 kenttänumeroiden jälkeen (määrittävät esim. tulostusta ja hakuja)

Vaihtomuotoinen MARC 21 -tietue

00802cam##2200241#a#4500001001300000003000400013
005001700017008004100034020001800075040001800093
043001200111050002600123082001500149100001800164
245004200182260003500224300002100259650002400280
650002600304650003300330856010600363856009100469
@##2006040204@DLC@20060918142242.0@060210s2006##
##nyu#####000#1#eng##@##\$a9780385336642@##
\$aDLC\$cDLC\$dDLC@##\$as-pe--00\$aPS3601.R345\$bC46#2
006#00\$a813/.6#222#1@\$aArana,#Marie.@10\$aCelloph
ane#:\$ba#novel#/\$cMarie#Arana.@##\$aNew#York#:\$bD
ial#Press,\$c2006.@##\$a367#p.#;\$c25#cm.@#0\$aEngin
eers\$vFiction.@#0\$aPapermakers\$vFiction.@#0\$aRai
n#forests\$zPeru\$vFiction.@42\$3Publisher#descript
ion\$uhttp://www.loc.gov/catdir/enhancements/fy06
33/2006040204-d.html@%

Sama tietue ”selväkielisessä” MARC 21 -näytössä

000 00802cam 2200241a 4500
001 2006040204
003 DLC
005 20060918142242.0
008 060210s2006 nyu 000 1 eng
020 __ \$a 9780385336642
040 __ \$a DLC \$c DLC \$d DLC
043 __ \$a s-pe--
050 00 \$a PS3601.R345 \$b C46 2006
082 00 \$a 813/.6 \$2 22
100 _1 \$a Arana, Marie.
245 10 \$a Cellophane : \$b a novel / \$c Marie Arana.
260 __ \$a New York : \$b Dial Press, \$c 2006.
300 __ \$a 367 p. ; \$c 25 cm.
650 _0 \$a Engineers \$v Fiction.
650 _0 \$a Papermakers \$v Fiction.
650 _0 \$a Rain forests \$z Peru \$v Fiction.
856 42 \$3 Publisher description \$u <http://www.loc.gov/catdir/enhancements/fy0633/2006040204-d.html>

- Manifestaation kuvailu
 - Nimeketiedot -- 200-24X
 - Tekijätiedot -- 1XX, 700-72X
 - Painostiedot -- 25X
 - Julkaisutiedot -- 260-27X
 - Fyysinen kuvailu -- 3XX
 - Huomautukset -- 5XX
- Sarjatiedot -- 4XX, 800-830
- Asiasanat -- 6XX
- Luokitukset -- 01X-09X
- Identifikaatiotunnukset -- 01X-04X
- Linkkikentät -- 76X-79X
- Sijaintitiedot -- 84X-88X
- Koodimuotoiset tiedot -- 00X

Bibliografiset tietueet : rakenne 2

- Kuvailu -- 2XX-5XX
 - nimeketiedot, sarjamerkinnot, huomautukset jne.
- Hakuelementit -- 0XX, 1XX, 6XX, 700-75X
 - ID-numerot, luokitukset, (auktorisoidut) tekijännimet, asiasanat
- Linkkikentät -- 7XX, 800-83X
- Kooditiedot -- 00X

Koodimuotoiset = kiinteät kentät nimiö, 006, 007, 008

- Aineistotyypit – nimiö/06 -> 008
 - kirjat, elektroniset aineistot, jatkuvat julkaisut, kartat, musiikki, sekalaiset aineistot, visuaaliset aineistot...
- Tietueen taso – nimiö/07
 - osakohde, kokoelma, päivittyvä julkaisu, monografia, kausijulkaisu
- Fyysistä ulkoasua kuvaavat koodit 007 – ei ollut Finmarcissa
 - kartat, e-aineistot, kuvat, äänitteet, videot...
- Sisältöä kuvaavat koodit 008 ja 006 (keskenään samanlaiset)
 - 008 peruskuvailu, 006 lisäkoodit
 - Esim. elektroninen kartta: 008 kartta-aineisto, 006 e-aineisto

Välimerkitys

- Välimerkit ovat ISBD-standardien ja luettelointisääntöjen mukaiset – joissain *MARC 21 full* -formaatin kentissä *on* vielä lisäohjeita lähinnä loppupisteestä.
- MARC 21:ssä ei ole omia osakenttiä kaikille ISBD:n mukaisille välimerkeille.
- MARC 21 olettaa, että välimerkit syötetään luetteloinnissa.
- Suomalaisia poikkeuksia:
 - suomalaisten asiasanastojen termit eivät pääty pisteeseen
 - yhtenäistetyn nimekkeen kieltä (130/240 \$I) edeltää pilkku, ei piste

Varastotietojen formaatti

- Käyttö: jatkuvien julkaisujen saapumisvalvonta, sijaintitietojen merkitseminen, yhteisluettelo, kaukopalvelu, hankinta, pitkäaikaissäilytys
- Bibliografisessa tietueessa julkaisun tiedot, varastotietueessa yksittäisten kirjastojen sijainti- ja varastotiedot
- Ei oteta käyttöön Aurorassa, vaan sijainti- ja varastotiedot merkitään bibliografisiin tietueisiin

Varastotietueen malli

- Yleisiä tietoja, kiinteät kentät (008)
 - Nimiö, Hankintatapa, Säilytys, Täydellisyys, Lainaus, Kopiointi...
- Linkit bibliografiseen tietueeseen (0XX)
 - 014 Linkitys, 020 ISBN, 022 ISSN, 040 Luetteloiva organisaatio...
- Sijaintikentät
 - 852 Sijainti
 - 856 Elektronisen aineiston sijainti ja käyttö
- Varastotietojen kentät
 - 853-855 Sijainti- ja käyttötietojen kentät
 - 863-865 Määrämuotoisten varastotietojen kentät
 - 866-868 Vapaamuotoisten varastotietojen kentät
- Nidetiedot (87X)
- Huomautukset (5XX, 8XX)

852, 856 Sijainti- ja käyttötiedot

- Aurorassa nämä kentät bibliografisessa tietueessa
- 852 Sijainti, Kokoelma, Hylly, Kappaleen tiedot, Huomautukset, Linkit
852 81 \$a KK Kirjastoverkkopalvelut \$b Lehdet \$e
Teollisuuskatu 23-25, 00510 Hki \$h 681.3 \$n fi
852 8# \$a Hk1nk \$b 168 \$h Hk1nk 84.2 Oksanen
Lainausosasto
- 856 Elektronisen aineiston sijainti ja käyttö
856 4# \$u <http://www.edita.fi/edi/cash2/compop/index.html>
\$u URN:NBN:fi-fe19976255 \$c Zip \$q HTML

ESIMERKKI FENNICASTA: Koiramme-lehti

014 1_ †a 0173-92760

852 8_ †b fennica †h Metsästys 1 (1959-1972) ; Ab (1973-1977) ; Aa2 (1978-1999) ;
Aa3 (2000-) †z Kirjaus kerran vuodessa

853 01 †8 8 †a (year) †b nro

863 _1 †8 8.2 †a 1959-1983 †b 1-12

863 _1 †8 8.3 †a 1984 †b 1-11

863 _1 †8 8.4 †a 1985-2010 †b 1-12

866 _0 †8 20 †z puuttuu: 1984 nro 12 ; 1989 nro 2-3, 6-9 ; 2010 nro 10 ---

866 _0 †8 89 †x varianttikappaleita

867 _0 †8 50 †a 1999: Sääntönumero (10B/99)

583 __ †a Sidotaan

541 __ †a Forssa Print: 2010 nro 11-

541 __ †a Forssan kirjapaino: 2010 nro 1-nro 9

541 __ †a Hansaprint: 1999-2009

541 __ †a Sanomapaino (Helsinki Media)

Koiramme : Suomen kennelliiton julkaisu.

Nimeke:	<i>Koiramme</i> : Suomen kennelliiton julkaisu.
Rinnakkaisnimeke:	<u>Våra hundar : Finska kennelklubbens tidskrift.</u>
Kieli:	suomi
Numerointitiedot:	1959, 1-
Julkaistu:	Helsinki : Suomen kennelliitto, 1959-
Huomautus julkaisijasta:	Kustantaja myöhemmin: Kustannus oy <i>Koiramme</i> .
Nykyinen ilmestymistiheys:	Kerran kuukaudessa
Huomautus:	Verkojulkaisussa sisällysluettelot 1998- sekä valikoituja artikkeleita; osoite: http://www.kennelliitto.fi .
ISSN:	0355-7235
ISSN-L:	0355-7235
Avainnimeke:	<i>Koiramme</i>
Jatkaa julkaisua:	<u>SKL: Suomen kennel-liiton julkaisu</u>
UDK-luokitus:	636
Muu(t) tekijä(t):	<u>Suomen kennelliitto.</u> Finska kennelklubben

Saatavuustiedot:

Kokoelma:	KANSALLISKOKOELMA (käyttö vain lukusalissa)
Sijainti:	Metsästys 1 (1959-1972) ; Ab (1973-1977) ; Aa2 (1978-1999) ; Aa3 (2000-)
Niteiden lukumäärä:	0
Tila:	Tilätietoa ei ole saatavana
Numerot:	1959-1983 1-12 1984 1-11 1985-2010 1-12 puuttuu: 1984 nro 12 ; 1989 nro 2-3, 6-9 ; 2010 nro 10
Huomautukset:	Kirjaus kerran vuodessa
Lisänumerot:	1999: Sääntönumero (10B/99)

Auktoriteettitietueet

Auktoriteetti:

- Termin tai henkilönimen standardoitu, yhtenäinen muoto
- Yhdelle asialle yksi hakumuoto tai useita hyväksytyjä muotoja yhteen linkitettynä
- Vrt. korttiluetteloiden katso- ja katso myös –viittaukset
- Auktoriteettitietueet tulossa Auroraan jollain aikataululla

Auktoriteettitietueen malli

- Vahvistettu otsikkomuoto (auktorisoitu muoto) 1XX
- Viittaukset
 - Katso-viittaukset 4XX
 - Katso myös -viittaukset 5XX
- Monitahoiset (complex) viittaukset 260, 360, 663, 664
- Lisätietoja otsikkomuodosta 3XX
- Huomautukset 667-68X
- Sarjojen käsittelyä koskevat kentät 64X
- Linkkikentät 7XX
- Kiinteät koodikentät 00X

Auktorisoitujen otsikkomuotojen tyypit

- Henkilönnimet
- Yhteisöt
- Kokoukset
- Tekijä-nimekkeet
- Sarjannimet
- Yhtenäistetyt nimekkeet
- Asiasanat: yleiset, maantieteelliset, aikaa ilmaisevat, lajityyppiä ilmaisevat, lisämääreet

HENKILÖAUKTORITEETTI

100 1_ ‡a Hellemann, Jarl, ‡d 1920-2010

500 1_ ‡a Helle, Jarl, ‡c nimimerkki, ‡d 1920-2010

500 1_ ‡a Järvinen, Jorma, ‡c nimimerkki, ‡d 1920-2010

667 __ ‡a FL, kirjailija, kustantaja, toim.johtaja (kustannusosakeyhtiö
Tammi)

670 __ ‡a Helsingin Sanomat 27.3.2010

680 __ ‡i Todellinen nimi: Jarl Hellemann

Tekijähakemisto

[Haku](#) [Lopetus](#) [På svenska](#) [In English](#)

tekijä(järvinen jorma)

[Muokkaa hakua](#)

[◀ Edellinen](#) [Seuraava ▶](#)

[Järvinen, Jorma](#) (3)

[Järvinen, Jorma, \(1\)](#) (1)

[Järvinen, Jorma, nimimerkki, 1920-2010](#) (7)

Huomautus: Todellinen nimi: Jarl Hellemann

Katso myös: [Helle, Jarl, nimimerkki, 1920-2010](#)

Katso myös: [Hellemann, Jarl, 1920-2010](#)

[Järvinen, Josua](#) (4)

[Järvinen, Jouko](#) (4)

[Järvinen, Jouni](#) (5)

[Järvinen, Jouni, \(1\)](#) (3)

[Järvinen, Jouni, 1971-](#) (3)

[Järvinen, Juha](#) (9)

[Järvinen, Juha, \(1\)](#) (3)

[◀ Edellinen](#) [Seuraava ▶](#)

Hakuohje: Valitse asiasana nähdäksesi viitteet tai siirry viitattuun ja suositeltavampaan asiasanaan.

Mikä luetteloinnissa muuttui

- Periaate: Suomessa otetaan MARC 21 käyttöön kokonaan ja sellaisenaan
 - Poikkeuksia: eräät välimerkit, sallitut (numeron 9 sisältävät) suomalaiset/järjestelmäkohtaiset kentät ja osakentät
- Tärkeimmät muutokset:
 - Välimerkitys kuuluu dataan ja lisätään itse – joissain järjestelmissä joitain välimerkkejä on valmiina
 - Moniosaisten monografioiden käsittely: ei kenttää 248 eikä osaa koskevia indikaattoreita
 - Ei lajitteluosakenttiä
 - FINMARC-kenttiä jää pois tai muuttuu eri kentiksi
 - Tekijä-nimeke -kirjaukset ja -auktoriteetit
 - Runsaasti uusia mahdollisia koodeja ja kenttiä

Mikä luetteloinnissa muuttui 2

Muutoksia ja uutta nimiössä (leader, 000)

- Tietueen tyyppi (000/06):
 - elektroninen aineisto l → m
 - moniviestin m → o
 - arkistoaineisto b → sekalainen aineisto p
 - mikrotallenne h → kerrotaan 007-koodeilla
- Tietueen tasokoodi:
 - '5-0' → '#-8'
- Kirjastotyyppiä ei enää tallenneta
- Uusia koodeja: tietueen merkistö, luettelointisäännöt, moniosaisen julkaisun tietueen taso

Mikä luetteloinnissa muuttui 3

Kiinteämittaisten (001-008) uudet kuviot

- 005
 - *Tietueen viimeisimmän päivityksen ajankohta*
 - Sekunnin osan tarkkuudella, päivittyy automaattisesti
- 007
 - *Ulkoasua koskevat informaatiokoodit*
 - Kaikille aineistotyypeille (konversio 008 → 007)
 - 007/01 äänitteen ilmiasu: eri äänilevy- tai kasettityypeille ei ole omia koodeja. Esim. CD-levyn voi koodata
 - 007/01 d (Aineiston erityismääre: Äänilevy) +
 - 007/06 g (Mitat: 12 cm) +
 - 007/10 m (Valmistusmateriaali: Muovi ja metalli) +
 - 007/13 d (Tallennus- ja säilytystekniikka: Digitaalinen varastointi)

Mikä luetteloinnissa muuttui 4

- 008:ssa (ja 006:ssa) sekä kenttämuutoksia (008 → 007) että koodien muutoksia
 - Ensimmäinen kielikoodi kaikissa aineistoissa tallennetaan 008:aan kentän 041 lisäksi
 - 008-maakoodit muuttuvat ISO-koodeista MARC 21 -koodeiksi, myös kielikoodit MARC 21 -koodeja
 - 008/24-27: väitöskirja (l) ja muu opinnäyte (o) → MARC 21:ssä koodi m (väitöskirjat tai muut opinnäytteet)
 - Musiikinlajikoodeja (008/20 → 008/18-19) huomattavasti enemmän kuin FINMARCissa

Mikä luetteloinnissa muuttui 5

Vaihtuvamittaiset kentät

- Standardinumerot ja tuotetunnukset
 - Muuttuvia kenttäkoodeja:
 - ISBN 021 → 020
 - ISMN 025 → 024 (1. indik. arvo '2')
 - EAN-koodi 029 → 024 (1. indik. arvo '3')
 - Tuotetunnuskentässä 028 kerrotaan osakentän sijaan ensimmäisellä indikaattorilla, millaisesta numerosta on kyse
 - 0 = Tuotenumero
 - 1 = Matriisin numero
 - 2 = Laatan numero
 - 4 = Videotallenteen numero

Mikä luetteloinnissa muuttui 6

- Luokitukset
 - 083 → 050 Library of Congress -luokitus
 - 090 → 060 NLM-luokitus
 - Muut 09-alkuiset luokitukset → 084, luokituskoodi osakentässä \$2
 - Esim. **084 ## \$a** 37.8 **\$2** ykl
 - Huom! Hyllyluokka on kentässä 852
- Tekijäkentät
 - Runsaasti osakenttämuutoksia, esim. funktiotermin \$x → \$e
 - Huom! Henkilötekijäkentässä merkitään osakenttään (\$a) sukunimen ja etunimen väliin välimerkki ', '
 - 6- ja 7-alkuisissa tekijäkentissä kaikki yhtenäistetyn nimekkeen osakentät → täydelliset tekijä-nimeke -kirjaukset mahdollisia

Mikä luetteloinnissa muuttui 7

- Nimeke kentät
 - Uusia kenttiä
 - 130 Pääkirjaus yhtenäistetyistä nimekkeistä
 - 243 Kokoava yhtenäistetty nimeke
 - 730 Lisäkirjaus yhtenäistetyistä nimekkeistä
 - Yhtenäistetty nimeke (130, 240, 630, 730) osakenttämuutoksia
 - 241 Alkuteoksen nimeke → 130 tai 240 (Yhtenäistetty nimeke)
 - 245 1. indikaattori 0, kun ei 1XX-kenttää ja 1, kun on 1XX
 - 245 2. indikaattori '0-9': ohitettavien merkkien määrä
 - 245 kaikki vastuullisuusmerkinnöt osakenttään \$c välimerkeillä erotettuna
 - 245 osakenttään \$c myös yhteisnimekkeettömän teoksen toisen teoksen tiedot

Mikä luetteloinnissa muuttui 8

- 248 osan tiedot → 245 \$n osan numero, \$p osan nimeke
- 440-kenttä poistuu → 490/810/830
- 745 → 246
- 745 → 740, käytetään vain analyttisiin sisältökirjauksiin
- Huomautukset
 - 501 Huomautus → 500 Yleinen huomautus
 - 506 Tiivistelmähuomautus ja 519 Tiivistelmä → 520 Huomautus sisällöstä, tiivistelmä tms.
 - 526 Soitinkokoonpano → 382 Esityskokoonpano
 - 528 Laulun alkusanat → 031 \$t Alkusanat
 - 529 Saatavuus toisessa ilmiasussa → 530 Huomautus saatavuudesta toisessa ilmiasussa
 - 530 Kuvailun perusta → 588 Huomautus kuvailun perustasta

Mikä luetteloinnissa muuttui 9

- Huomautukset
 - 538 Numerointihuomautus → 515 Numerointihuomautus
 - 539 Nimekkeen selitys → ei MARC 21:ssä, konversiossa kenttään 500 etutekstillä *Nimekkeen selitys*:
 - 540 Sarjan avainnimeke → 830 Sarja
 - Uusi osakenttä \$u (URI) kentissä 505, 520, 530, runsaasti muita koodiosakenttiä
 - Useat kirjastokohtaiset huomautukset kenttiin 59X

Mikä luetteloinnissa muuttui 10

■ Asiasanat ja kohteet

- 650 Kontrolloidun asiasanaston asiasana, 2. indikaattorin arvo 7 kertoo, että sanastokoodi ilmoitetaan osakentässä \$2

esim.

650 #7 ‡a kirjastot ‡x atk-järjestelmät ‡2 ysa

650 #7 ‡a viihdemusiikki ‡z Suomi ‡y 2000-2009 ‡2 musa

- 651 Maantieteellinen asiasana
- Omat asiasanat kenttään 653
- 640 Nimeke kohteena → 630
- 648 Ajanmääre asiasanana
- 655 Aineiston lajityyppi/muoto hakuterminä
- Kentissä 600-630 2. indikaattorin arvo on aina '4 – Asiasanastoa ei määritelty'
- Kentissä 650 ja 651 osakenttien \$y ja \$z merkitys vaihtunut, mutta tallennusjärjestys edelleen paikka, aika (\$z, \$y)

Kiinnostavia kenttiä – 246/740

246 – Muut nimekkeet

Alanimeke, ylänimeke 246 30 †a

Kansinimeke 246 14 †a

Osan nimeke 246 30 †a

Rinnakkaisnimeke 246 31 †a

Selkänimeke 246 18 †a

Toinen nimeke, varianttinimeke 246 13 †a

Vaihtoehtoinen nimeke 246 1# †i Tunnetaan myös nimellä: †a

Suositus: kun nimeke on näkyvissä kentässä 245 -> 1. indikaattori 3

kun nimeke ei näy muissa kentissä -> 1. indikaattori 1

740 – Lisäkirjaus – kontrolloimaton liittyvä/analyttinen nimeke

käytetään vain analyttisiin kirjauksiin

Esimerkkejä

Osan nimi:

245 10 |**a** Piirianalyysi. |**n** Osa 1, |**p** Tasa- ja vaihtovirtapiirien analyysi /
|**c** Martti Valtonen ja Anu Lehtovuori.

246 30 |**a** Tasa- ja vaihtovirtapiirien analyysi

Rinnakkaisnimeke:

245 10 |**a** Hiljaisuuden tankoja = |**b** Silent tanka / |**c** [Pentti Olavi
Syrjälä...

246 31 |**a** Silent tanka

Selkänimeke, kansinimeke, analyttisiä lisäkirjauksia:

100 1_ |a Lovecraft, H. P.

245 10 |a H. P. Lovecraftin kootut teokset. |n III, |p Vaaniva pelko ja muita kertomuksia / |c suomennos: Ulla Selkälä ja Ilkka Äärelä.

246 18 |a Vaaniva pelko ja muita kertomuksia

246 14 |a Kootut teokset. |n Osa 3

505 8_ |a Sisältää aiemmin julkaistun kokoelman Alkemisti ja muita kertomuksia, pienoisoromaanin Hulluuden vuorilla, uudelleen suomennettuja novelleja Temppele-kokoelmasta sekä kolme aiemmin suomentamatonta novellia.

700 12 |i Sisältää teoksen: |a Lovecraft, H. P. |t At the mountains of madness, || suomi

740 02 |a Alkemisti ja muita kertomuksia.

740 02 |a Hulluuden vuorilla.

Kiinnostavia kenttiä – 130/240/630/730

- Yhtenäistetty nimeke eli **teoksen** auktorisoitu nimenmuoto
- Alkuperäinen/alkukielinen erisnimi tai tietyillä periaatteilla muodostettu keinotekoinen hakumuoto (musiikkinimekkeet)
- Finmarcin ”alkuteoksen nimeke” 241 on konvertoitu tähän kenttään
- 130 = teos, jolla ei ole 100/110-kentän tekijää
- 240 = teos, jolla on 100/110-kentän tekijä
- 630 tai 600 + nimeke = teos kohteena
- 730 tai 700 + nimeke = analyyttinen lisäkirjaus teoksesta

Esimerkkejä

130 0_ |a Raamattu.

245 10 |a Pyhä Raamattu.

130 0_ |a Atlas der Anatomie, || suomi.

245 10 |a Opas anatomiaan / |c [suomennos: Lingo ApS].

130 3_ |a Le premier jour du reste de ta vie.

245 10 |a Loppuelämäsi ensimmäinen päivä / |c screenplay & dialogues
mi Bezançon...

130 0_ |a Greensleeves |g (Trad.)

245 10 |a Sait multa kukkaset toukokuun = |b Greensleeves.

Esimerkkejä

100 1_ |a Oksanen, Sofi.

240 10 |a Puhdistus, |l englanti

245 10 |a Purge / |c Sofi Oksanen ; translated by Lola Rogers.

100 1_ |a Rautavaara, Einojuhani, |e säv.

240 10 |a Kvartetot, |m jouset, |n nro 4

245 10 |a Jousikvartetto IV: |b opus 87 / |c [Einojuhani Rautavaara].

Esimerkkejä

100 1_ |a Kalleinen, Kristiina.

245 10 |a Kansallisen tieteen ja taiteen puolesta : |b Kalevalaseura 1911-2011 / |c Kristiina Kalleinen.

630 04 |a Kalevala.

245 00 |a Romaanihenkilön muodonmuutoksia / |c kuusi kirjoitusta henkilökuvauksesta / toimittaneet Pirjo Lyytikäinen ja Päivi Tonteri.

600 14 |a Kauranen, Anja. |t Ihon aika.

245 00 |a Soiva laulutunti / |c [toim.] Sini Rautavaara, Raija Lampila.

730 0_ |a On suuri sun rantas autius |g (Trad.); |o sov., lauluääni, piano.

245 00 |a Kolme kotimaista klassikkoa.

505 00 |t Valikoima lastuja / |r Juhani Aho. |t Kuolleet omenapuut / |r Joel Lehtonen. |t Lapsia / |r Teuvo Pakkala.

700 12 |a Aho, Juhani. |t Valikoima lastuja.

Sarjakentät

- 440-kenttä poistettu MARC 21 –formaattista lokakuussa 2008
- 490 - Sarjamerkintö ei lisäkirjausmuodossa: tähän kenttään merkitään **julkaisussa oleva** muoto
- 800/810/811/830 – Sarjalisäkirjaukset: sarjojen **auktorisoidut muodot**
- Täydellinen luetteloija merkitsee molemmat muodot, koska ne voivat erota toisistaan – ellei näin haluta tehdä, suosituksen mukaan käytetään ensisijaisesti 8-alkuisia sarjakenttiä
- Esim. 490 1_ |a Instituutin julkaisuja ; |v 100
830 _0 |a Kansanmusiikki-instituutin julkaisuja, |x 0355-9270 ; |v 100.

Soveltamisohjeita

- Voyager-metatietotyöryhmä (entinen Linnea2-luettelointityöryhmä) ylläpitää alun perin LINDA-luettelointia varten tehtyjä ohjeita, joita soveltuvien osin on muidenkin hyvä noudattaa
<http://wiki.helsinki.fi/display/MARC21/Etusivu>
- Työryhmän kokouspöytäkirjat kannattaa lukea
<https://wiki.helsinki.fi/pages/viewpage.action?pageId=84091133>
- Musiikkiluetteloijien formaattiohje
<http://wiki.helsinki.fi/display/marc21musa/Voyager-luettelointiopas+musiikinluetteloijille>
- Työryhmät ovat juuri yhdistämässä musiikin ohjeita ja yleisohjeita

Esimerkkejä luetteloinnista

000 00877cam•a2200205•a•450

001 9789510347478

005 20100309094001.0

008 100226s2010••••fi•||||••••|00|•p|fin|

020 __ \$a 978-951-31-5248-2 (sid.)

041 0_ \$a fin

080 __ \$a 894.541 \$x -1

084 __ \$a 82.2 \$2 ykl

100 1_ \$a Onerva, L.

245 10 \$a Liekkisydän ; \$b valitut runot 1904-1964 / \$c L. Onerva ;
toimittanut Hannu Mäkelä.

260 __ \$a Helsinki ; \$b Tammi, \$c 2010.

300 __ \$a 327 s. ; \$c 22 cm.

336 __ \$a Teksti

337 __ \$a ei välittävää laitetta

505 8_ \$a Runoja kokoelmista: Sekasointuja ; Runoja ; Särjetyt jumalat ; Iltakellot ;
Kaukainen kevät ; Liesilauluja ; Murattiköynnös ; Lyhtylasien laulu ; Elämän
muukalainen ; Helkkyvät hetket ; Sielujen sota ; Maan tomu-uurna ; Liekki ; Yö ja
päivä ; Rajalla ; Pursi ; Kuilu ja tähdet ; Iltarusko ; Siivet ; Pilvet ja aurinko.

700 1_ \$a Mäkelä, Hannu.

~~000-00857~~ cam a2200289 a 4500

001 964094

005 20110530124325.0

008 110303s2011 fi |||| |00| 0|fin|

020 __ |a 978-951-796-679-5 (sid.)

041 1_ |a fin |h eng

080 __ |a 688/689

084 __ |a 65.8 |2 ykl

084 __ |a 65.433 |2 ykl

100 1_ |a Haden, Christen.

240 10 |a Creepy cute crochet, || suomi

245 10 |a Karmivan suloiset amigurumit : |b virkkaa lempihirviösi / |c Christen Haden ; suomentanut
Mirja Muurinen ; [valokuvat: Chad VanPelt].

260 __ |a Jyväskylä : |b Atena, |c 2011.

300 __ |a 96 s. : |b kuv. ; |c 23 cm.

336 __ \$a Teksti

337 __ \$a ei välittävää laitetta

650 _7 |a käsityöohjeet |2 ysa

700 1_ |a VanPelt, Chad. 700 1_ |a Muurinen, Mirja.

000 00604cam a2200205 a 4500

001 976953

005 20111123095050.0

008 110912s2011 fi ||||j |00| 0|fin|

020 __ |a 978-951-28-5292-5 (sid.)

041 1_ |a fin |h eng

080 __ |a 379.8 |x (024.7)

130 0_ |a Farm animals, |l suomi

245 10 |a Iloiset maatilan eläimet / |c [suomennos: Suvi Kuivalainen].

260 __ |a Helsinki : |b Kirjalito, |c 2011 |e (painettu Kiinassa)

300 __ |a [11] s. : |b kuv. ; |c 15 cm.

336 __ \$a Teksti

337 __ \$a ei välittävää laitetta

500 __ |a Muotoonleikattu.

500 __ |a Varustettu reunahakemistolla.

700 1_ |a Kuivalainen, Suvi.

000 01177cjm•a22003254a•450

001 1337363

005 20090604110902.0

007 sd•|z|g|||m||d

008 090115s2008••••fi•|||||||•|•zxx||

MARC 21: CD-levy

024 3_ \$a 6417513102451

028 00 \$b Alba \$a ABCD245

033 20 \$a 20070507 \$a 20070510 \$p Kokkola, Snellman-sali

084 __ \$a 78.521 \$2 ykl

110 2_ \$a Keski-Pohjanmaan kamariorkesteri, \$e esitt.

245 10 \$a Dedications / \$c Ostrobothnian Chamber Orchestra ; Juha Kangas, conductor.

260 __ \$a Tampere : \$b Alba Records, \$c p2008.

300 __ \$a 1 CD-äänilevy (70 min 27 sek) : \$b DDD/SACD, monikanavaääni + \$e
esiteliite (27 s.)

336 __ \$a Musiikki (esitetty)

337 __ \$a audio

382 __ \$a Jousiork.

505 0 \$a Solemnity-Euphony / Pehr-Henrik Nordgren. Musica appassionata /
Peteris Vasks. Sinfonia per d'archi / Anders Eliasson.

650 _7 \$a orkesterimusiikki \$x jousiorkesterit \$2 musa

650 _7 \$a orkesterimusiikki \$x stråkorkestrar \$2 cilla

700 1_ \$a Kangas, Juha, \$e joht.

700 12 \$a Nordgren, Pehr Henrik, \$e säv. \$t Solemnity-Euphony, \$n op118.

700 12 \$a Vasks, Peteris, \$e säv. \$t Musica appassionata.

700 12 \$a Eliasson, Anders, \$e säv. \$t Sinfoniat, \$m jousiork.

MARC 21: DVD-LEVY

- 000** 00673ngm•a22003614a•450
001 352748
005 20090314201359.0
007 vd|cv|||||||
008 040203s2003••••fi|||||z|||||||v||fin|
024 3_ \$a 5706550023692
028 41 \$b Sandrew Metronome **\$a** 2369
041 1_ \$a fin **\$j** fin **\$j** swe **\$j** eng
049 _ \$c S **\$d** A-27579
084 _ \$a 84.2 **\$2** ykl
245 00 \$a Kauas pilvet karkaavat / **\$c** käsikirjoitus, ohjaus ja leikkaus Aki Kaurismäki ; kuvaus Timo Salminen ; tuotanto Sputnik oy...
260 _ \$a [Helsinki] : **\$b** Sandrew Metronome Distribution Finland, **\$c** [2003].
336 _ \$a Kuva (liikkuva : kaksiulotteinen)
337 _ \$a video
500 _ \$a Tekstitys: ruotsi, englanti sekä suomi kuulovammaisille.
511 1_ \$a Kati Outinen, Kari Väänänen, Elina Salo, Sakari Kuosmanen.
534 _ \$p Alkuperäinen: **\$c** Sputnik, 1996.
650 _7 \$a elokuvat **\$z** Suomi **\$y** 1990-luku **\$2** ysa
700 1_ \$a Kaurismäki, Aki, **\$e** ohj.
700 1_ \$a Salminen, Timo, **\$e** kuv.
700 1_ \$a Outinen, Kati, **\$e** näytt. ...

000 00000cam a22002054a 4500

001 006000208

005 20120221141011.0

006 m|||||||d|||||||

007 cr|||||||a||

008 120221s2012 fi |||||sm |||||fin||

020 |a 978-951-44-8738-5

041 0 |a fin |b eng

100 1 |a Airosmaa, Kati.

245 10 |a Viisi vuotta viisaampi? : |b tarinoita nuorten musiikinopettajien kehityspoluilta / |c Kati Airosmaa.

256 |a Verkkokirja.

260 |a Tampere : |b Tampere University Press, |c 2012.

336 |a Teksti

337 |a elektroninen

502 |a Diss. : |c Tampereen yliopisto, kasvatustieteiden yksikkö.

538 |a Internet-yhteys, WWW-selain, Adobe Acrobat Reader.

588 |a Nimeke tietokannan kotisivulta.

830 0 |a Acta electronica Universitatis Tamperensis, |x 1455-954X; |v 1176.

856 40 |u <http://acta.uta.fi/pdf/978-951-44-8738-5> |q HTML ja PDF

KIRJASTOVERKKOPALVELUT

Kysymyksiä?

16 40

KANSALLIS
KIRJASTO